

Pytania Czytelnika

Pan Krzysztof napisał do Poradnika z prośbą o komentarz na temat jego portfela. Pan Krzysztof ma konto Roth IRA w funduszu Janus Global Technology i odkłada na nie \$166.66 miesięcznie. Takie comiesięczne oszczędzanie jest oczywiście najlepszą metodą inwestowania i bardzo mocno to popieram. Nie podoba mi się jednak wybór funduszu, jako że jest to fundusz bardzo agresywny i ryzykowny. Oczywiście, jeżeli zdaje sobie Pan sprawę z ryzyka i wie Pan co Pan robi, to moje narzekanie jest przesadne. Ale na tym funduszu można dużo zarobić i dużo stracić i powinien Pan to rozumieć. Nie jest on w pełni zdywersyfikowany, jest skoncentrowany w technologii i to mnie się nie podoba.

Pan Krzysztof ma również konto SEP w funduszach PBHG Select Equity, PBHG Technology and Communications, Van Wagoner, Post Venture oraz Jacob Fund. Pan Krzysztof pisze że jest zadowolony z pierwszych trzech, a ja nie jestem zbyt zadowolony z zadnego. Może ten pierwszy byłby do przyjęcia, ale nie jestem w pełni zadowolony z grupy funduszy PBHG, które mają wyniki w kratkę. Polecałbym raczej w pełni zdywersyfikowane fundusze, w miarę agresywne, może

być PBHG Select Equity, albo Janus Enterprise, Janus Olympus, Fidelity Growth Company, White Oak Growth, Fremont U.S. Microcap.

Nie potrzeba Panu aż tak wielu funduszy. Wystarczą dwa, w miarę odmienne. Planuje Pan też zainwestować więcej w konto SEP, w nowe fundusze: PBHG Large Cap 20 oraz Janus Growth and Income. To są fundusze nieco mniej agresywne. Ale po co Panu nowe fundusze? I tak jest ich za dużo. Wystarczą dwa. Potem może Pan dodać trzeci, międzynarodowy lub globalny, gdy będzie Pan miał ponad \$25,000 kapitału. Jak stan konta w jakimś funduszu przekroczy \$100,000, można przestać w niego inwestować. Fundusz Janus Growth and Income jest dobry, ale z listu Pańskiego wynika, że ma Pan ochotę na agresywny styl. W takiej sytuacji lepiej jest spojrzeć na fundusze wspomniane poprzednio.

Myśli Pan też o otwarciu konta Pańskiej córce, która ma 8 lat. Ale chce Pan je otworzyć w swoim imieniu. Jeśli w Pana imieniu, to nie będzie to konto córki, więc dlaczego tak? Może przecież być konto w imieniu córki, które stanie się jej własnością gdy będzie dorosła. Jeśli zależy Panu na kontrolowaniu konta, to lepiej niech Pan maksyma-

lizuje wkłady na IRA/ Roth IRA dla siebie i żony, bo z tych kont można podjąć pieniądze na kształcenie dziecka, a po drodze nie trzeba płacić podatków.

Pan Krzysztof rozważa następujące fundusze dla córki:

- » Dresdner Biotech: nie musi chyba mnie Pan pytać co sądzę o funduszach specjalistycznych, wyrzucić! Normalny agresywny fundusz zamiast tego.
- » Dresdner Global Tech: specjalistyczny, nie podoba mi się.
- » Jakiś fundusz Van Wagoner: proszę wybrać agresywny fundusz typu "growth", inwestować regularnie i zapomnieć.
- » PBHG Tech-Comm: specjalistyczny, nie podoba mi się.

Proszę przyjrzeć się zdywersyfikowanym funduszom powyżej.

Na koniec Pan Krzysztof pisze, że chciałbym przenieść swoje środki na konto "One Source" w Charles Schwab, zarówno Roth, SEP, jak i zwykłe konta. To można zrobić i to bez sprzedawania funduszy (nie powinien Pan sprzedawać), ale Roth, SEP i zwykłe konto muszą pozostać osobnymi kontami i minimum wymagane przez Schwab będzie obowiązywało dla każdego osobno. Może Pan przenieść istniejące udziały funduszy bez sprzedawania ich, podkreślam raz jeszcze, to ważne.

Życzę miliona.

Krzysztof Ostaszewski

Dr. Krzysztof M. Ostaszewski, FSA, CFA, MAAA, Actuarial Program Director, Illinois State University, Campus Box 4520, Normal, IL 61790, tel. 309/438-7226, faks: 309/438-5866, <http://www.math.ilstu.edu/krzysio>, voicemail/faks 520/244-1757.

Jak sprawdzić organizację charytatywną

Jeżeli chcesz podarować pieniądze w celach dobroczynnych, przyjmij do wiadomości, że w USA istnieje ponad 620,000 firm charytatywnych. GuideStar (www.guidestar.com) opracował najbardziej szczegółową bazę danych firm dobroczynnych i udostępnia ją na sieci, ale nie robi ewaluacji ich działalności czy reputacji.

Jeśli poszukujesz czyjejs opinii, udaj się do National Charities Information Bureau (www.give.org), które prowadzi ranking około 400 firm, bazując na swoich własnych finansowych kryteriach.

Podobną rolę spełnia American Institute of Philanthropy (www.charitywatch.org). Podaje ranking

kilkuset organizacji i zaznacza, które zgodziły się poddać kontroli swoje księgi i które wydają ponad 75% zebranych pieniędzy na działalność programową.

Philanthropic Advisory Service of Better Business Bureaus (www.bbb.org/about/pas.html) też oferuje profile kilkuset ustabilizowanych firm dobroczynnych, zaznaczając, które z nich odpowiadają standardom BBB. Naziemny adres: Philanthropic Advisory Service, 4200 Wilson Blvd., Suite 800, Arlington, VA 22203-1838, 703/276-0100.

Pomocne jest też National Charities Information Bureau, 19 Union Square W., New York, NY 10003, 212/929-6300, www.ncib.org.

**Najlepsze życzenia
pogodnych świąt
Bożego Narodzenia
składa Czytelnikom
Redakcja**

Redakcja Poradnika "Sukces" składa wszystkim Państwu serdeczne życzenia z okazji świąt Bożego Narodzenia i Nowego Roku. Życzymy Państwu realizacji wszystkich osobistych planów, pogody ducha i pomyślności w inwestowaniu. Mielimy nadzieję, że w przyszłym roku giełda będzie nam bardziej sprzyjać niż w tym mijającym.

Na Państwa pytania odpowiada w tym numerze prof. Krzysztof Ostaszewski.

Portfel Pana Janusza

Pan Janusz napisał do Poradnika z prośbą o komentarz na temat ułożenia jego portfela inwestycyjnego. Pan Janusz i jego żona są w przedziale wiekowym 45-50 lat i mają córkę na studiach (co może być kosztowne, a nawet bardzo kosztowne).

Pan Janusz założył konto IRA w ubiegłym roku. Zastanawia się, czy założyć żonie i czy to powinno być osobno. Na pewno należy założyć żonie, ale konto IRA jest zawsze indywidualne. Konto żony będzie jej kontem, a konto Pana będzie Pana. IRA należy mieć. Jeśli wkład na IRA nie odpisuje się od podatku, to należy założyć Roth IRA. Jeśli się odpisuje, to zwykle IRA. Konto IRA powinno być na w miarę agresywnym funduszu zorientowanym na wzrost kapitału, typu Fidelity Growth Company, White Oak Growth Stock, Janus, ale jeśli obawia się Pan ryzyka, to proszę rozważyć fundusze płacące dywidendy, jak Fidelity, Invesco Equity Income, Benham Income and Growth. Jak będzie więcej niż \$20,000 na IRA, proszę rozważyć dywersyfikację przez dodanie funduszu międzynarodowego lub globalnego, jak Janus Worldwide, Janus Overseas, czy Artisan International.

Pan Janusz ma również konto emerytalne w pracy, które może przenieść na IRA, co raczej doradzam. Warto jest skonsolidować swoje programy emerytalne.

Na razie, w moim przekonaniu, powinien Pan Janusz i jego żona skoncentrować się na inwestowaniu na kontach emerytalnych IRA, a ponadto na oszczędzaniu na przedpłatę na dom, gdyż za jakieś 5 lat zamierzają kupić dom. Powinni Państwo policzyć sobie, ile trzeba miesięcznie oszczędzać na przedpłatę na dom i robić to systematycznie i spokojnie. To jest bardzo ważne.

Życzę miliona.
Krzysztof Ostaszewski

sędzia może po prostu powołać kogoś uznanego przez sąd za stosownego do przeprowadzenia sprawy spadkowej (*administrator*).

Jeśli Pana testament takiego kogoś wyznaczy, to inna sprawa, wtedy ta osoba (*executor*) jest pierwszym wyborem sędziego. Ale jeśli ta osoba mieszka w Polsce i nie stawi się w sądzie, to proszę nie liczyć, że sędzia będzie się starał Pana zrozumieć.

Może Pan wykupić ubezpieczenie na życie na okres istnienia długu, to prawda. Jeśli będzie to tylko ubezpieczenie terminowe, to nie będzie ono zbyt kosztowne. Może się Pan też zapytać o takie ubezpieczenie w firmie, która Panu dała pożyczkę. Ale w sprawach spadkowych na pewno należy porozmawiać z adwokatem. Trudno, są to koszty, ale na pewno to się przyda.

Pyta Pan też, jak inwestować swój plan emerytalny 401(k). Ma Pan do wyboru 28 funduszy (za dużo, za dużo!). Wybrał Pan American Century Ultra. Ma Pan prawie 50 lat. Jeśli znaczne ryzyko przestaje się Panu uśmiechać, proszę zacząć dodawać AIM Balanced, który jest jednym z funduszy, który Pan może wybrać. Za 10 -15 lat powinien Pan przenieść się stopniowo do AIM Balanced. A potem sukcesywnie powinien się Pan przenieść na Summit Government Securities i Money Market.

Powinno też Pan otworzyć konto IRA (jeśli się odpisuje od podatku) lub Roth IRA (jeśli zwykle IRA nie odpisuje się od podatku). Fakt, czy IRA jest czy nie jest ulgą podatkową zależy od wysokości zarobków.

Życzę miliona.
Krzysztof Ostaszewski

Dr. Krzysztof M. Ostaszewski, FSA, CFA, MAAA, Actuarial Program Director, Illinois State University, Campus Box 4520, Normal, IL 61790, tel. 309/438-7226, faks 309/438-5866, <http://www.math.ilstu.edu/krzysio> voicemail/faks 520/244-1757. Mój adres poczty elektronicznej: krzysio@ilstu.edu.

**Powiedz o Poradniku swojemu przyjacielowi!
Zaprenumeruj Poradnik "Sukces"**

Imię i nazwisko .....

Adres .....

Prześlij czek lub *money order* (wystawiony w dolarach US na Polpress Services, 255 Park Lane, Douglaston, NY 11363-1304) na zniżkową prenumeratę przysługującą tylko nowym członkom (normalna cena wynosi \$79 i \$44).

Roczna zniżkowa prenumerata \$71

6-miesięczna zniżkowa prenumerata \$39

Poślij zamówienie pod adres: **Poradnik Sukces**, 255 Park Lane, Douglaston, NY 11363-1304

O Poradniku dowiedziałem się od:

Pytania Pana Andrzeja

Pan Andrzej ze stanu New Jersey napisał do Poradnika z kilkoma pytaniami. Pan Andrzej posiada pewien majątek w nieruchomościach w USA i martwi się, co stałoby się w przypadku jego śmierci.

Przede wszystkim: musi mieć Pan testament. Nie powinien też Pan liczyć na to, że Pana rodzina z Polski może łatwo przyjechać do USA i załatwić sprawy spadkowe. Patrząc na to realistycznie, powinien Pan zakładać, że postępowanie spadkowe przeprowadzi adwokat. Rozumiem, że nie uśmiecha się Panu sytuacja, gdy adwokat wiele zarabia, a Pana rodzina traci. Ale Pana rodzina musiałaby przyjechać z Polski (dostać wizę, etc.) i nauczyć się amerykańskich przepisów. W międzyczasie sprawa spadkowa czeka i